

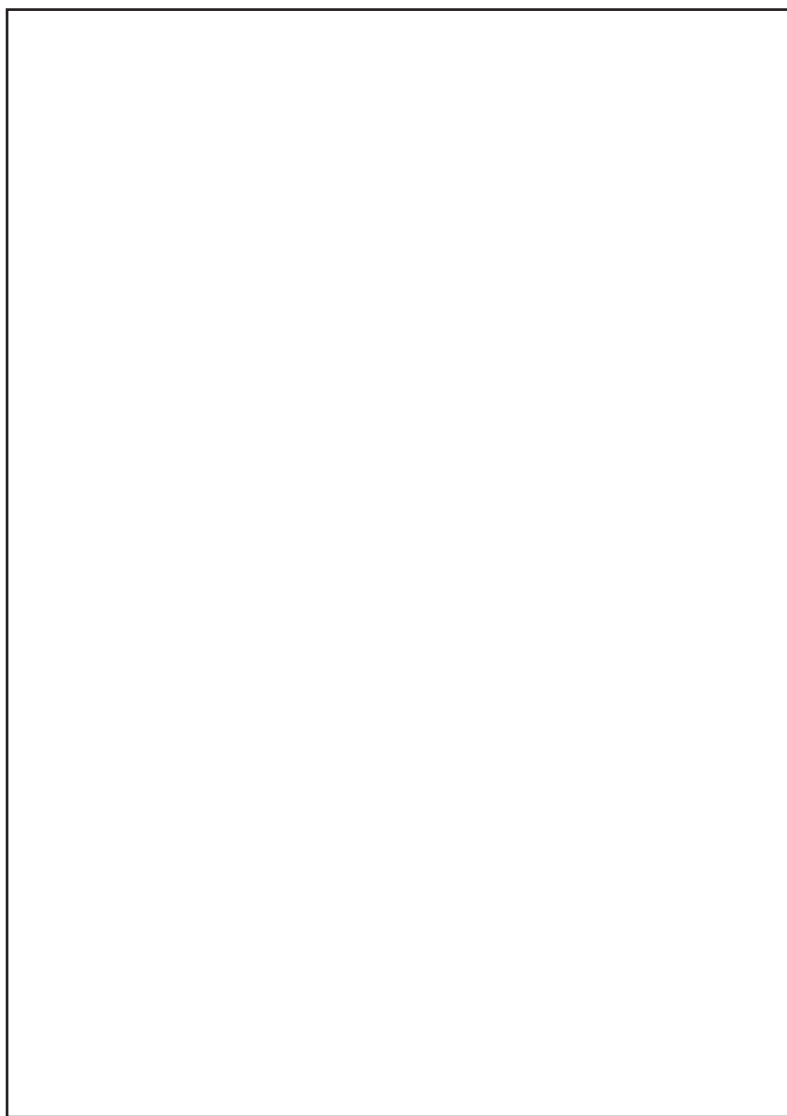
John
Boyne

Komnata
ozvien

SVETOVÁ PRÓZA

John
Boyne

Komnata ozvien

Z angličtiny preložil
OTTO HAVRILA

sloart

Copyright © John Boyne 2021

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2022

Translation © Otto Havrila 2022

Cover image tortoise © Dan Saelinger/Trunk Archive

Cover image phone © Getty Images

Back cover © Alamy

Cover design by Marianne Issa El Khoury/TW

ISBN 978-80-556-5593-2

Táto kniha vyšla vďaka láskavej podpore organizácie Literature Ireland.
This book was published with the support of Literature Ireland.

Tento projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.
Preklad tejto knihy z verejných zdrojov formou štipendia podporil
Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Chrisovi Meylerovi

Sociálne siete poskytujú priestor na vyjadrenie svojich názorov záľahie idiotov, ktorí sa kedysi odvážili otvoriť ústa iba po pohári vína, no nikomu tým neublížili a rýchlo zase stíchli. Teraz však majú rovnaké právo hovoriť ako nositeľ Nobelovej ceny. Ide o inváziu idiotov.

UMBERTO ECO

Snehová vločka sa nikdy necíti zodpovedná za lavínu.

JON RONSON:
Tak ťa verejne zhanobili

PRVÁ ČASŤ

4. február 2004

George Cleverley sedí v čakárni v Nemocnici svätej Márie v Paddingtone a díva sa na svojho päťročného syna Nelsona a štvorročnú dcérku Elizabeth, na ich ospalé tváričky a strapaté vlásy. O tomto čase, v stredu zavčas rána, tu nemali byť. Boli vystrašení a zmätení.

„Myslel som, že to dieťaťko príde na svet až o šesť týždňov,“ povie Nelson – vo svojej izbe si nakreslil na stenu čosi ako kalendár a rátal dni, kým sa mu narodí, aspoň dúfal, mladší braček. Mal na sebe kovbojský kostým, no zabudol si klobúk a hračkársku pištoľ.

„Tak to bolo naplánované,“ odvetí George, objíma synčeka jednou rukou, privinie si ho, „no niekedy sa dieťaťko narodí skôr.“

„Maminka zomrie?“ spýta sa Elizabeth. Po príchode sanitky počula len mamin krik a videla zakrvavenú nočnú košelu.

„Samozrejme, že nie,“ odvetí jej otec, aj keď si tým nie je vôbec istý. Prvé dve deti sa narodili bez problémov, no toto tehotenstvo sa komplikovalo. Robil, čo mohol, aby Beverley pomohol, a ťažkosti ich zblížili, ako už dávno nie; nevedel zniesť predstavu, že ju stratí. A práve k tomu smerujú jeho myšlienky. Nevie si predstaviť, že by sa musel sám starať o Nelsona a Elizabeth. Musel by byť silný, to mu je jasné, no aký život by im poskytol bez podpory milovanej ženy? Nikdy neveril v Boha, a teraz by sa najradšej modlil.

Okolo prejde mladá sestrička, fľochne naňho. George vie, o čo jej ide. Chce sa len naňho pozrieť, aby mohla všade rozprávať, že videla Georgea Cleverleyho z televízie a že je menší, vyšší, tučnejší alebo chudší než v skutočnosti. Inokedy ho teší, že ho ľudia poznávajú, no teraz sa mu to bridí. Ešte aj vodiči

sanitiek ostali ako vyjavení, bol presvedčený, že prinajmenšom jeden si príde vypýtať autogram.

„Nech sa stane čokoľvek,“ povie deťom pokojným, pevným hlasom, aby ich upokojil, „sme jedna rodina. Lúbime sa, vždy sa budeme ľubiť a nič, nikdy nás nič nerozdelí. Rozumiete?“

„Áno, ocko,“ odvetia naraz a George si ich privinie.

Otvoria sa dvere, z miestnosti vyjde lekárka, dá si dolu rúško. George na ňu pozerá, z tváre jej všetko vyčíta.

Lekárka sa usmieva.

„Už je dobre. Stratila veľa krvi, ale dostáva transfúziu a nepredpokladáme žiadne ťažkosti.“

„A dieťaťko?“

„Chlapček. Predčasne narodený, ale zdravý. Musíme si ho tu pár týždňov nechať, no určite bude zdravý.“

George sa rozplače, Nelson s Elizabeth naňho užasnuto hľadia. Tuho ich objíme. Svoju rodinu ľúbi nadovšetko. Všetkých ľúbi.

A presne v tej chvíli jeden devätnásťročný chlapec v internátnej izbe na Harvardovej univerzite stlačí na klávesnici na svojom počítači enter a díva sa, ako sa na čomsi, čo nazval Facebook, objaví prvý post:

Mark Zuckerberg si práve teraz zmenil profilovú fotku.

Pondelok

MODISTKA A NOS

George Cleverley sa vždy hrdil tým, že je moderný človek, voľnomyšlienkar, ktorý nemá nič spoločné s historickou úzkoprsťou predošlej generácie, so spoločenskými predsudkami vlastnej generácie a s agresívnou neznášanlivosťou mladšej generácie.

V čase, keď sa starostlivosť o dieťa ešte považovala za výhradnú doménu matky, on prebaľoval každé dieťa, ktoré sa im s Beverley narodilo, a keď o polnoci rozospatá dojčila ich potomka, neraz pri nej sedel a nahlas jej čítal. Chodil na demonštrácie, protestoval proti všetkému, proti čomu sa protestovať dalo, písal do novín stĺpčeky, v ktorých kritizoval amerických prezidentov, afrických diktátorov a ruských despotov. Najstaršiemu synovi Nelsonovi dal meno po Nelsonovi Mandelovi, prostredné meno mu dal Fidel. Dával si záležať, aby do talkšou, ktorú mal raz za týždeň a patrila medzi najobľúbenejšie programy britskej televízie, pozýval rovnaký počet mužov a žien, a keď bola medzi nimi herečka, nikdy nerobil narážky na jej telo či sexuálny život, skôr sa zameriaval na jej prácu a charitatívnu činnosť. Považoval sa za finančne konzervatívneho, no spoločensky liberálneho človeka, patrila medzi odporcov krvavých športov a dvakrát zavítal na víkend do rezidencie Highgrove ako hosť princa Charlesa a vojvodkyne Camilly. Z politického hľadiska si ho vážili ľavičiari aj pravičiari, jedni aj druhí ho pokladali za férového, objektívneho novinára. O svojich politických sympatiách verejne nediskutoval, nikdy nevolil politickú stranu, ale vždy konkrétneho kandidáta, a tak dal v priebehu rokov hlas toryovcom, laboristom aj liberálnym demokratom. Vo voľbách roku 2019, znechutený brexitom, volil zelených. Financoval osemnásť kôz v Somálsku a zúčastnil sa na siedmich pochodoch PRIDE v hlavnom meste, oduševnene mávajúc dúhovou vlajkou.

No keď mu Angela Gosebournová oznámila, že bude opäť otcom, napriek zaslúženej povesti veľkého wokeistu mu ako prvé napadlo: *To si vopred naplánovala, však? Lapila si ma do pasce.*

Jeho pomer s Angelou vtedy ešte netrval dlho, necelých päť mesiacov, a ani to nepovažoval za ozajstný vzťah, skôr za flirt. Predtým nebol nikdy neverný a nenávidel sa za to, čo sa z neho vyklúlo, no v manželstve nežili v posledných rokoch ideálne, častejšie spolu komunikovali cez WhatsApp než tvárou v tvár a Angelin záujem mu pohladil ego a poriadne ním zamával.

Hoci ju mal rád, nikdy mu ani len nenapadlo, že ich vzťah bude mať nejaké dlhodobé následky. Angela rečový prejav rada pretkávala slovami, ba aj celými vetami v cudzom jazyku, akoby chcela ukázať, aká je vzdelaná, a smiala sa nepríjemne škripavo, takže vtipné poznámky obmedzil na minimum. Nakoniec sa rozhodol vzťah ukončiť, no niekoľko dní po rozchode mu zavolała, navrhla mu, aby sa na rozlúčku ešte spolu vyspali, a keďže bol slaboch, neodolal. Výsledkom bolo dnešné stretnutie vo vinárni Kensington, kde mu tú veľkú novinu zvestovala tak, že keď jej čašníčka chcela naliať vína, zakryla pohár rukou a vyhlásila: „Nemôžem. *Je sui enceinte.*“

„Nič od teba nechcem,“ povedala, vybrala si z kabelky pudrenku a prepudrovala si tvár – aj tento zvyk mu liezol na nervy. „Môžeš byť súčasťou života nášho syna, no nemusíš, ako chceš. Ak sa rozhodneš, že s ním nechceš mať nič spoločné, pochopím to. Inak na tom už nič nezmeniš. *Fait accompli.*“

„Syna?“ spýtal sa George. Otcovská hrdosť v ňom na chvíľu zvíťazila nad strachom. „Takže to bude chlapec? Si si istá?“

„Nie, nie som si celkom istá,“ priznala, „ale matka to cíti.“

„Hlúposť,“ mávol rukou.

„Nikdy si nebol matkou, George, nič o tom nevieš.“

„To je možné, ale povedačkám starých báb neverím.“

„Ja nie som stará baba,“ odvrkla Angela, „pletieš si ma s Beverley.“

„To sa ti povie, že sa môžem rozhodnúť, ako chcem,“ pokračoval, nevšímajúc si jej pichlavú poznámku. „Ak sa znovu vrhnem na otcovstvo, čo by som vo svojom veku nerád, takmer ur-

číte stratím Beverley a deti budú ako vždy na jej strane, prídem aj o ne. No ak to neurobím, ak dám od toho ruky preč, bude zo mňa darebák a o dvadsať rokov, keď už budem senilný dedo, on, ona alebo oni sa zjavia pred dverami môjho domu, zahrnú ma výčitkami, že som ich opustil, a obvinia ma, že môžem za všetko zlé, čo sa im v živote prihodilo. Vtedy už budem mať osemdesiat a poviem ti, niečoho takého by som sa nechcel dožiť.“

„Oni?“ zamračila sa Angela. „Vy ste niekedy mali v rodine dvojčatá?“

„Nie. Prečo sa pýtaš?“

„Povedal si oni, nie?“

„Počul som, že niektorí ľudia uprednostňujú onikanie,“ odvetil, lebo nedávno mal vo svojej šou popovú speváčku, ktorá trvala na tom, aby ju tak oslovovali, a potom museli vyhodiť jedného kameramana, pretože ju, teda ich, oslovil Sibyl podľa hlavnej hrdinky filmu o žene s niekoľkými identitami.

„Nuž, to dieťaťko je ešte maličké ako oriešok,“ pokračovala Angela, „o takom niečom sa mu ani nesníva, tak to nekomplikujme.“

„Ale chápeš, čo chcem povedať.“ George privolal čašníka a objednal old fashioned s ľadom, a nie s tradičným jedným plátkom, ale s dvoma plátkami pomaranča. „Musím nejako reagovať, aj keby to znamenalo, že nepohnem ani prstom. Ak sa rozhodnem, že s tým nebudem mať nič spoločné, aj tak s tým budem mať niečo spoločné. Sleduješ ma?“

„Asi áno.“

„A potom je tu finančná stránka.“

„To je pod tvoju úroveň,“ povedala. „Ak si myslíš, že mi ide o tvoje peniaze...“

„To si vôbec nemyslím,“ odvetil, „ale mala by si na ne nárok. A takisto dieťa. Nevyhýbal by som sa tomu. Nechcel by som, aby trpelo nedostatkom len preto, lebo je pankhart.“

„Na takého zarytého liberála používaš dosť archaické slová. Je to trochu *de trop*, ak to tak smiem povedať.“

„Je to normálne spisovné slovo.“

„Nie som si tým až taká istá,“ namietla Angela.

„A niečo také by som pred Beverley neutajil. Každý mesiac mi kontroluje výpisy z banky ako cvičený pes thajské lietadlo na medzinárodnom letisku.“

„George!“ zvolala s typickým škripavým smiechom.

„Je to tak, darmo sa smeješ. Pred pár týždňami sme sa pohádali, lebo nechápala, prečo som minul tridsať libier v Simpson's of Piccadilly, keď máme účet v kníhkupectve Hatchards.“

„To ma neprekvapuje,“ odvetila Angela a napila sa vody. „Simpson's je totiž od polovice deväťdesiatych rokov zavretý.“

„Vieš predsa, čo som chcel povedať,“ vzdychol si. „Tak vo Waterstone's. S apostrofom, dodávam. Je to kníhkupectvo, a nenapíšu správne ani vlastný názov. Uráža ma to.“

„Keď už o tom hovoríš,“ kývla na plátennú tašku na stole, s veľkým W vpredu, „vidím, že si do seba investoval. Čo si si kúpil?“

„Jeden nový životopis, ktorý ma zaujíma,“ podal jej knihu. „Osemstostranový. Kedy si naposledy prečítala osemstostranovú knihu? Ja už ani nečítam,“ dodal. „Iba zízam do počítacia alebo do telefónu. Ide skrátka o to, že keby som odrazu začal každý mesiac posielat veľké sumy peňazí zo svojho bankového účtu na tvoj, Beverley by zaujímalo, prečo to robím. A keby zistila, že som splodil dieťa, takmer určite by sa so mnou rozviedla.“

„A to by bolo to najhoršie, čo by ťa mohlo postretnúť?“ spýtala sa Angela.

„Áno. Svoju manželku milujem.“

„Prečo si ju potom podviedol?“

„Nemám rád to slovo,“ zmraštil sa George. „O podvádzaní sa dá hovoriť pri falošných hráčoch, cirkusových vyvolávačoch a prezidentských kandidátoch, a ja nič také nie som.“

Čašník priniesol koktail old fashioned, ale iba s jedným plátkom pomaranča, a vysvetlil, že barman odmietol dať do koktailu dva plátky.

„Ako to myslíte, že odmietol?“ podráždene naňho pozrel George. „Akým právom?“

„François uverejňuje fotografie všetkých svojich koktailov na Instagrame,“ odvetil čašník. „Nechce riskovať. Minulý me-

siac dal do negroni namiesto aperolu campari a puristi sa mu vyhrážali smrťou.“

„Kristepane!“ Rozčúlený George poslal čašníka preč.

„Samozrejme,“ pokračovala v rozhovore Angela, „keby ťa vyhodila, neostal by si na ulici.“ Zahľadela sa na obrus a zabubnovala prstami. „Keby si chcel, mohol by si bývať u mňa. Mohol by si žiť s nami. So mnou a s dieťaťom.“

George prižmúril oči. Žartuje, nie?

„Veď bývaš v Croydone,“ podotkol.

„Ako to s tým, preboha, súvisí?“

„Ak to nevieš, potom by som ti to zbytočne vysvetľoval.“

„Mal by si vedieť, že Croydon sa pomaly, ale isto mení na štvrť pre bohatých.“

„Uprednostňujem poštové smerovacie číslo juhozápadného Londýna, to je všetko,“ objasnil George. „Otec mi od začiatku vštepoval určité zásady, čo sa mi neskôr náramne zišlo. Napríklad nosiť vreckovku s monogramom. Mať dobrého krajčírca. Zladiť opasok s topánkami. Proste civilizovanosť.“

„Životne dôležité rozhodnutia predsa nemôžeš robiť na základe poštového smerovacieho čísla.“

„Nevidím dôvod, prečo by som nemohol.“ Srkol si, potom si poriadne uhol a napokon vypil celý pohár. „Predpokladám, že si to dieťa chceš nechať, je tak?“ spýtal sa lahostajne.

„Mám tridsaťosem rokov,“ odvetila, „áno, chcem si ho nechať. Druhá šanca sa mi už možno nenaskytne.“

„Vieš, že svet je preľudnený, však?“

„Jeden človek navyše už nezaváži, no nie?“

„Čínska politika jedného dieťaťa veru nebol zlý nápad.“

Diskusiu prerušila tieňová ministerka vnútra, ktorá sedela na opačnom konci miestnosti a prišla pozdraviť Georgea. Vstal, pobožkal ju na obe líca a zablahoželal jej k nedávne mu povýšeniu.

„Musím povedať, že vyzeráte úžasne,“ doložil. „Moc vám svedčí. Vlastne tieňová moc. Opravte ma, ak sa mýlim, ale použili ste parfum Caron Poivre, však?“

„Ako viete?“ spýtala sa celá rozžiarená.